

**UTLYSNING AV
UNDERSTÖD**

18.2.2025

VN/3939/2025
VN/3939/2025-STM-1

Statsunderstöd för förebyggande av narkotikarelaterade dödsfall bland unga

Social- och hälsovårdsministeriet utlyser statsunderstöd för förebyggande av narkotikarelaterade dödsfall bland unga 2025–2027. Syftet med understödet är att täcka de kostnader som uppstår genom utvecklingen av innehållet och samordningen när det gäller metoderna för förebyggande av narkotikarelaterade dödsfall, tidig identifiering av narkotikaanvändning samt stödet och vården. Social- och hälsovårdsministeriet är statsunderstödsmyndighet och övervakar projekten. Institutet för hälsa och välfärd samordnar understödshelheten.

Bakgrund

I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering och de förhandlingsbeslut som fattades våren 2024 har det reserverats finansiering på 10,9 miljoner euro för förebyggande av narkotikarelaterade dödsfall bland unga. Finansieringen har reserverats för åren 2025–2027 under moment 33.60.31 Nationell utveckling inom social- och hälsovården (reservationsanslag 3 år) i statsbudgeten. Beloppet på det statsunderstöd som kan sökas är 3,15 miljoner euro. Statsunderstödet kan inte användas för att finansiera lagstadgat främjande av hälsa och välfärd eller lagstadgade tjänster.

Välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen kan ansöka om understöd. Det önskas att aktörer som är relevanta för användningen av understödet deltar som delgenomförare i ansökan. Ansökan kan också handla om samarbete mellan flera välfärdsområden (till exempel ett samarbetsområde).

Ansökningstiden för understöden börjar den 18.2.2025 och slutar den 31.3.2025 kl. 16.15. Ansökningar som inkommit efter att ansökningstiden gått ut behandlas inte.

Understödet kan användas genast efter att det beviljats fram till den 30 juni 2027.

Understödet beviljas till fullt belopp, dvs. det krävs ingen självfinansieringsandel.

Avsikten är att besluten ska fattas under våren 2025.

På understöden tillämpas statsunderstödslagen (688/2001) och förvaltningslagen (434/2003) Närmare villkor och begränsningar för användningen av understödet fastställs i beslutet om statsunderstöd.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Social- och hälsovårdsministeriet

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PB 33
00023 Statsrådet

Sjötullsgatan 8
Helsingfors

0295 16001
+358295 16001

02951 63415
+358 2951 63415

registratorskontoret.shm@g
stm.fi/sv

Målsättningar

Den senaste statistiken, som är från 2023, visar att antalet dödsfall på grund av drogförgiftning är det högsta som uppmätts i Finlands historia. Totalt 253 människor avled på grund av drogförgiftning, och 89 av dem var yngre än 25 år. Dödsfall på grund av drogförgiftning håller på att bli den vanligaste dödsorsaken bland unga under 25 år. Största delen av de narkotikarelaterade dödsfallen är olycksfall, dvs. döden är oavsiktlig och skulle i allmänhet ha kunnat förhindras på samma sätt som vid andra olycksfall.

Målet med projekthelheten är att systemet med missbrukar- och beroendetjänster för unga ska fungera smidigt och snabbt i välfärdsområdena, också i samarbete mellan flera myndigheter i enlighet med de rekommendationer ([URN ISBN 978-952-408-070-5.pdf](#)) som utfärdats av Institutet för hälsa och välfärd, och införandet av behandlingsmetoder för missbrukar- och beroendeproblem för unga har förbättrats (bland annat PALKO:s rekommendationer och social- och hälsovårdsministeriets förordning 642/2023). Målet med projektet är att stärka den missbrukar- och beroendevård inom hälso- och sjukvården och de missbrukar- och beroendetjänster inom socialvården som behövs för att förebygga narkotikarelaterade dödsfall samt det effektiva samarbetet mellan dem. Ett ytterligare mål är att hälso- och säkerhetsrådgivningen stärks som en del av det grundläggande arbetet inom flera tjänster (inklusive så kallade anonyma tjänster). Genom projektet stärks yrkesutbildade personers kompetens inom rusmedel och beroende, förbättras delaktigheten för personer som använder droger i tjänsterna och minskar stigma för dem. De som prövar och använder droger har bättre information om riskerna i samband med användningen och om de vård- och servicealternativ som finns, och yrkesutbildade personer kan agera bättre när de möter dessa personer i olika miljöer.

Metoder

Projektet ska utveckla samordningen av olika stödåtgärder och behandlingar, stärka det multiprofessionella samarbetet och kompetensen. Projektets mål och metoder ska vara motiverade utifrån regionala eller nationella behov.

Understödet kan användas för att utveckla till exempel följande teman:

- Förbättra tillgången till vård och andra missbrukartjänster för minderåriga och personer under 25 år, servicens kompatibilitet, serviceutbudet, vård- och servicekedjorna och tjänsternas verkningsfullhet i enlighet med innehållet under rubriken mål.
- Utveckla servicen i eftervården inom barnskyddet och öka stödet för förändringsfaser.
- Utveckla modeller med flera aktörer så att man i akuta situationer identifierar behovet av hjälp och larmar om hjälp snabbare än tidigare. Efter eventuell sjukhusvård tryggas fortsatt vård och de socialvårdstjänster som behövs.
- Utveckling av förvaltningsövergripande samarbetspraxis och modeller för situationer där den unga personen utan tillstånd har lämnat platsen för vård utom hemmet.
- Öka tillgången till anonym hälso- och säkerhetsrådgivning vid hälsorådgivningsställena för unga som använder droger och i alla tjänster som riktar sig till dessa unga.
- Öka vårdhänvisningen, föra fler samtal och utveckla de fortsatta åtgärderna inom prehospital akutsjukvård efter förgiftning eller situationer där det varit nära ögat.
- Utveckla, införa och inkludera i välfärdsområdets tjänster nya modeller som är direkt inriktade på att förebygga narkotikarelaterade dödsfall.
- Utveckla det arbete som utförs inom olika tjänster för att minska skador, i vilket ingår att inrikta utbildningen för yrkesutbildade personer som arbetar vid statens skolhem och vid andra barnskyddsanstalter med krävande stöd (inklusive yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården, säkerhet, ungdoms- och bildningsarbete)

- Göra personer som använder droger mera delaktiga för att utveckla den service de får och öka likabehandlingen.
- Tillämpa och införa en modell för att stärka kompetensen inom sektorsövergripande samarbete, vägledning, rådgivning och evidensbaserade metoder (till exempel miniintervention vid droganvändning).
- Genomföra regionala och gemenskapsspecifika interventioner och kampanjer för att bekämpa stigmatisering på grund av sjukdom och främja möjligheterna att söka vård och tjänster samt stödja personer som överväger vård och deltar i återhämtningsprocessen.

Det går inte att hitta en modell för att behandla unga personers drogproblem som passar alla, utan det behövs olika lösningar för olika behov. Målet är att man med hjälp av understöden efter projektperioden har utvecklat servicekedjor och servicehelheter för målgruppen och effektiviserat identifieringen av ungas bruk av berusningsmedel samt stärkt det uppsökande arbetet som en del av basservicen. Den verksamhet som utvecklats ska också beskrivas så att den i fortsättningen kan användas av andra.

Stödberättigande kostnader

Följande kostnader är godtagbara om de är nödvändiga med tanke på uppnåendet av projektmålen och rimliga till beloppet:

- 1) förvaltningskostnader,
- 2) personalkostnader,
- 3) rese- och inkvarteringskostnader,
- 4) andra kostnader än de kostnader som avses i punkterna 1–4 och som är nödvändiga för att nå det fastställda målet.

När projektet genomförs ska man rikta särskild uppmärksamhet mot att projekt- eller forskningsplanen inte innehåller några åtgärder som överlappar med andra statsunderstöd eller med de skyldigheter som ingår i den basfinansiering av välfärdsområdena som ingår statsandelarna.

Bedömning av ansökan

Varje projekt som understöds förutsätts ha ett omfattande samarbete med såväl den offentliga sektorn som med de centrala aktörer som ingår i den regionala servicekedjan inom privata och tredje sektorn. I samarbetet är det viktigt att åtminstone de viktigaste social- och hälsovårdstjänsterna för unga samt andra aktörer som möter unga som använder rusmedel deltar (till exempel socialt arbete för vuxna, barnskyddet, missbrukar- och beroendearbetet, enheter för missbrukarvård, polikliniker för missbrukar- och beroendepsykiatri, aktörer vid familjecenter och Navigatorn).

En sektorsövergripande styrgrupp som består av olika centrala aktörer ska tillsättas för projektet. Ansökan ska innehålla en beskrivning av den regionala styrgruppens sammansättning. Styrgruppen godkänner projektplanen och verksamhetsmålen samt de ändringar som görs i planerna. Styrgruppen bedömer även och följer upp framstegen i verksamheten och ansvarar för projektets verkningsfullhet och resultat.

Statsunderstöd beviljas efter prövning. I utvärderingen riktas uppmärksamhet mot att statsunderstödet uttryckligen används för att utveckla metoder och servicekedjor för förebyggande av narkotikarelaterade dödsfall bland unga samt mot planerna på hur modellen ska implementeras och förankras. Social- och hälsovårdsministeriet kan bevilja understöd endast om förutsättningarna för beviljande av understöd enligt 7 § 1 mom. i statsunderstödslagen uppfylls. Ministeriet beaktar de allmänna förutsättningarna också när understödets belopp bedöms.

Bedömningen av ansökningarna och jämförelsen av dem sinsemellan baserar sig på en samlad bedömning där följande kriterier beaktas:

- Ansökan innehåller en beskrivning av en tydlig och täckande behovsbaserad plan för att utveckla helheten, de aktörer (som får finansiering) som deltar i projektet samt deras roll när det handlar om att genomföra projektet. Sökanden ska kunna ge en trovärdig beskrivning av möjligheterna att genomföra projektet.
- De som använder rusmedel deltar i planeringen och genomförandet av projektet.
- Ansökan innehåller en beskrivning av en tydlig plan för uppföljningen under projektets gång och för hur verksamheten ska fortsätta i välfärdsområdet efter projektperioden.

Ansökningarna bedöms i samarbete med Institutet för hälsa och välfärd, och social- och hälsovårdsministeriet fattar besluten med hjälp av institutet.

Ansökan om understöd

Ansökan om understöd lämnas på en ansökningsblankett, och i ansökningsblanketten bifogas en projektplan och en budget för åren 2025–2027. Planen ska innehålla projektets mål, åtgärder för att uppnå och förankra målen i långvarig användning, de resultat som eftersträvas samt en tidsplan och en kommunikationsplan. Av ansökan ska det framgå vilka som är delgenomförare i projektet och hur delgenomförarna har förbundit sig till projektet. Mallen för de handlingar som behövs i ansökan samt anvisningar om hur man fyller i blanketterna finns på social- och hälsovårdsministeriets webbplats på adressen:

https://stm.fi/valtiovustukset_lomakkeet.

Om avsikten är att förmedla understödet vidare till en annan organisation (överföringsmottagare), ska förutom sökanden även alla överföringsmottagare som deltar i projektet anges i ansökan och separata budgetar. Som överföringsmottagare räknas alla som det överförs understöd till eller som deltar i projektets självriskandel genom en arbetsinsats utan att understöd överförs.

Ansökan om understöd ska lämnas in undertecknade och försedda med referens VN/3939/2025 till social- och hälsovårdsministeriets registratörskontor (kirjaamo.stm@gov.fi) den 31.3.2025 kl. 16.15. Ansökningar som inkommit efter att ansökningstiden gått ut behandlas inte.

De sökande meddelas skriftligen om beslutet.

Mer information

Elina Kotovirta, konsultativ tjänsteman, SHM, tfn 029 516 3713, fornamn.efternamn(a)gov.fi (om utlysningen i allmänhet)

Alisa Junkala, planerare, SHM, tfn 029 516 3216, fornamn.efternamn(a)gov.fi (frågor om förfarandena för ansökan om statsunderstöd)

Information om social- och hälsovårdsministeriets statsunderstöd:

<https://stm.fi/sv/finansiering-och-understod/statsunderstod>

Allmän information om statsunderstöd: <https://vm.fi/sv/statsunderstod>